

# Ülevaade riigikeele nõukoja 2023. aasta tegevustest

2023. aastal toimus kaheksa nõukoja koosolekut. Keskenduti järgmistele teemadele:

## 1. Haridustöötajate keeleõpe

Seoses eestikeelsele õppele üleminekuga on haridustöötajate eesti keele oskus muutunud eriti aktuaalseks. Haridustöötajate keeleõpet rahastatakse perioodil 2021–2027 ESFi meetmest „Eesti keele õpe ja keeleõppe arendustegevused“<sup>1</sup>. Meetme, sh haridustöötajate keeleõppe tegevuse elluviija on Eesti Keele Instituut<sup>2</sup>. Nõukojal on ülevaade haridustöötajate keeleõppe tegevuskavast, sihtgrupiga seotud probleemidest ja vajadustest. Nõukoda hoiab end regulaarselt haridustöötajate keeleõppe käiguga kursis. Eesti Töötukassa kaudu on haridusasutused (v.a riigiomandis olevad) saanud taotleda oma töötajatele eesti keele õpetamiseks koolitustoetust.

## 2. Eesti keele õpetajate kvalifikatsioon ja järelkasv

Murekoht on täiskasvanutele eesti keele õpetajate napp järelkasv ja õpetajate kvalifikatsioon. Arutati, kuidas saaks riik õpetajate pöuda leevendada ning aidata parandada eraturul tegutsevate õpetajate ametioskusi. Näiteks pakuti 2023. aastal koostöös Tartu Ülikooliga eesti keele õpetajatele keeleõppega seotud teemapäevi; koostöös OÜ-ga Expat Relocation Estonia viidi läbi eesti keele algtaseme õpetajate täienduskoolitus. Väljatöötamisel on muudatused täiskasvanute keeleõpetajate kvalifikatsiooninõuetes.

## 3. Uussisserändajate ja rahvusvahelise kaitse saajate (ajutise kaitse saajate ja täiendava kaitse saajate) keeleõpe

Sisserändajate keeleõpet korraldasid riikliku kohanemisprogrammi raames 2023. aastal Kultuuriministeerium ja Integratsiooni Sihtasutus. Ukraina sõjapõgenike (ajutise kaitse saanud) eesti keele õpe riikliku kohanemisprogrammi raames sujub hästi, 2023. aasta lõpu seisuga sai õpet u 10 000 inimest, garanteeritud on õppekohad veel 10 000 õppijale. Riik on eraldanud vahendeid ka jätkuõppeks A2-B1-tasemel (ESF+ vahendid). Keerulisem on olukord rahvusvahelise kaitse täiendava kaitse saanud põgenike keeleõppega. Teenusepakkumine neile on häiritud, kuna seoses sihtrühma hüppelise kasvu ning eelmise perioodi Varjupaiga, Rände- ja Integratsioonifondi (AMIF) programmi lõppemisega täitusid koostööpartnerite lepingulised mahud 2023. aastal oodatust kiiremini ja uue AMIF perioodi rakendamine on viibinud ning fondi eelarvelised vahendid ei kata sihtrühma vajadust. Eesti Töötukassa pakkus Euroopa Liidu Euroopa Sotsiaalfondi vahenditest COVID-19 pandeemia reageerimise (REACT-EU) raames eesti keele õpet rahvusvahelise kaitse saajatele, sh Ukraina sõjapõgenikele.

## 4. Keeleõppe sihtrühmade uuring

Kultuuriministeerium tellis keeleõppe sihtrühmade uuringu Balti Uuringute Instituudist<sup>3</sup>. 2022. aasta sügisest kuni 2023. aasta suveni toimunud uuringu fookuses oli teenusedisain: keeleõppe pakkumine keeleõppijale kui kliendile. Tellitud uuring pakub kasutajakeskseid lahendusi arhetüüpide ja persoonade näitel, mis lähtuvad keeleõppijate motivatsioonist, hoiakutest ja keelekasutusest. Teenusdisaini juurutamine keeleõppes eeldab korralikku ja toimivat tehnilist lahendust. Selleks tuleb edasi arendada automatiseeritud ning professionaalset kliendihalduse süsteemi, mis tuvastab inimese keeleõppe vajadused ja õpimotivatsiooni, pakkudes talle sobiva õpiteekonna.

<sup>1</sup> <https://dok.hm.ee/et/document.html?id=0e34ff09-052a-4df7-8a9c-ca90702fb334>

<sup>2</sup> <https://portaal.eki.ee/keeleope.html>

<sup>3</sup> <https://kul.ee/uuringud#muud-uuringud>

## **5. Täiskasvanute eesti keele õppe tegevuskava ja valdkonna arendamine**

2023. aasta jätkusid arutelud valdkonna peamiste kitsaskohtade üle, milleks on keskse juhtimise puudumine, keeleõppe korralduse killustatus ja andmenappus ning kvaliteedi ja tulemuslikkuse kitsaskohad. Sügisel alustati valdkonna strateegiadokumendi koostamist, mis jätkub 2024. aasta alguses. Dokument valmib täiskasvanutele riigikeele õpet pakkuvate asutuste koostöös. Samuti koostas Kultuuriministeerium vabariigi valitsuse tööplaani ülesande korras analüüsi, mis puudutab täiskasvanute keeleõppe sihtrühmi ja sellega seotud tegevusi kultuuriministeeriumi haldusalas. Dokument on kavas esitada 2024. aasta esimestel kuudel valitsusele, seda tutvustatakse riigikeele nõukojale.

Lisaks eelnevatele teemadele olid riigikeele nõukojas arutlusel täiskasvanute koolitajate kvalifikatsiooninõuete täpsustamine, keeleseaduse muutmise kavatsus, hindamisvahendite (tasemeeksamite) digitaliseerimine ja nn keelevärava projekt, millega soovitakse tulevikus keskselt koondada avalikest vahenditest pakutava keeleõppe andmed. Samuti arutas nõukoda ESFi perioodi 2021–2027 meetmeid, milles sisalduvad täiskasvanute eesti keele õppe valdkonda puudutavad tegevused.